

CHWATAĆ (14) *vb impf*

W inf pierwsze a jasne, w pozostałych formach pochylone; końcowe a jasne.

inf chwatać (1). ◇ praes 2 sg chwataśz (1). ◇ 3 sg chwata (7). ◇ 3 pl chwatają (2). ◇ imp 2 sg chwataj (1). ◇ con 3 sg m by chwatał (1). ◇ part praes act chwatając (1).

Sł stp notuje, Cn brak, Linde XVI – XVII w.

1. Brać w rękę, przytrzymywać (1) :

W przen (1) :

*Zwrot: »za rękaw chwatać« (1): Práwie wśzytki niefzeżęfcie tuż zá rękaw chwata. *RejWiz* 72v.*

2. Porywać, łowić, polować [kogo, co] (9) : *BierEz* Q4; Co owo iáko Kánie nád zyemiá latáią/ Albo Chrzáfzczé z Motylmi w páznogty chwataią. *RejWiz* 100, 2; *BielKron* 270; *RejZwierc* 216; Niechćiey tu Orle z ptaki náfzey źiemie chwatać. *BielSen* 6.

W przen (3) : RejWiz 157v [2 r.]; Sláchectwo z Orły wyfoko wylata/ Wízeteczność s Kobcy tylko Wroble chwata. *RejZwierc* 220.

3. Zabiegać, ubiegać się, uganiać się za czym [czego] (3) : czemu teraz tak wiele żadałz, á wyfokich rzeczy chwatałz. *BielŻyw* 171.

*Zwroty: »polewki chwatać« = ubiegać się o łaskę możnych (1): Biegay zá naftólkámi/ á polewki chwatay/ A iáko kędy możelz/ ták fwe fzczeńcie łatay. *RejZwierz* 64v.*

*»chwatać świata« (1): Niewiernik [...] we dnie y w nocy nie fpi chwataiąc fwiátá tego mizernego *RejAp* 189.*

4. Chorować na ochwat (1) : A ktory [koń] ieft krotki miedzy oczymá/ bárzo chwata *SienLek* 186v.

Synonimy: 1. imać, łapać, ujmować; 2. imać, łowić, pochwytawać, poimować, polować, porywać; 3. ubiegać się, zabiegać.

Formacje pochodne: ochwatać, pochwatać; pochwacić, podchwacić, uchwacić, wychwacić, zachwacić; pochwyć, podchwycić, przechwyć, rozchwycić, schwycić; uchwycić, wychwycić, zachwycić; chwytać, nachwytać, pochwytać, podchwytac, przechwytać, rozchwytac, uchwytac, wychwytać; rozchwycać; pochwytawać, podchwytawać, przechwytawać, rozchwytawać; pochwytować, zachwytować; podchwytywać; pochycić, rozchycić, uchycić; chytać.

Cf **CHWYTAĆ, CHYTAĆ, FATANIE**